

MILJÖUTSKOTTETS UTLÅTANDE 39/2006 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd

Till jord- och skogsbruksutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 25 oktober 2006 en proposition med förslag till lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd (RP 217/2006 rd) till jord- och skogsbruksutskottet för beredning och bestämde samtidigt att miljöutskottet ska lämna utlåtande till jord- och skogsbruksutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lantbruksråd Esko Juvonen, jord- och skogsbruksministeriet
- direktör Seppo Aaltonen, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf
- naturskyddssekreterare Tapani Veistola, Finlands naturskyddsförbund rf
- jordbrukare Markus Eerola.

Dessutom har utskottet fått ett skriftligt utlåtande från miljöministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om kompensationsbidrag, miljöstöd för jordbruket samt om vissa andra stöd som har samband med förbättrande av miljöns och landsbygdens tillstånd. Syftet är att föreskriva om sådana stöd för utveckling av landsbygden som medfinansieras av Europeiska unionen och som syftar till att ersätta de olägenheter som nordliga mindre gynnade naturbetingade förhållanden medför för jordbruket, utveckla och främja hållbart utnyttjande av förnybara naturresurser på landsbygden och förbättra miljöns tillstånd samt främja animalieproduktionsdjurens välbefinnande.

Rådets förordning gällande landsbygdsutveckling antogs den 20 september 2005. Syftet med den föreslagna lagen är att i fråga om de fyra axlar som ingår i förordningen bestämma om stöd enligt axel 2, som gäller förbättring av miljön och landsbygden. Statsrådet bemyndigas att utfärda närmare bestämmelser om ett flertal detaljer och jord- och skogsbruksministeriet att utfärda bestämmelser av teknisk natur.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2007. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007 och avses bli behandlad i samband med den.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget med följande anmärkningar och ändringsförslag.

I EU:s s.k. landsbygdsförordning¹ ingår fyra axlar, av vilka axel 2 omfattar stöd för bättre miljö och landskap. Stöden är kompensationsbidrag, Natura 2000-stöd, stöd som har med vattenramdirektivet att göra, miljöstöd för jordbruket, stöd för att främja animalieproduktionsdjurs välbefinnande och stöd för icke-produktiva investeringar.

Utskottet anser att reformen gör lagstiftningen tydligare om det föreskrivs om stöden inom axel 2 i en separat lagstiftning. Kompensationsbidraget och miljöstödet för jordbruk utgör en viktig bit av jordbruksföretagens grundläggande försörjning, men de är samtidigt mycket viktiga för miljön eftersom miljöaspekter och principen om hållbar utveckling tack vare dem blir inbakade i landsbygdsutvecklingen. Varken Natura 2000-områden eller stöden i anknytning till vattenramdirektivet föreslås ändå bli intagna i lagen, för miljöstöden för jordbruket avser både att trygga naturens mångfald i jordbruksområden som omfattas av Natura 2000 och genomförandet av vattenförvaltningsplaner.

Genom reformen ersätts det normala kravet på god jordbrukssed med s.k. tvärvillkor. Stödet ska uppmuntra jordbrukarna att fortsätta men att samtidigt anpassa sig till allt strängare miljökrav. Det är viktigt t.ex. att värna den biologiska mångfalden, minska belastningen på miljön och förebygga riskerna med användningen av bekämpningsmedel.

Det är ytterst viktigt med fortsatta långsiktiga miljövårdsåtgärder för att minska eutrofieringen av våra vattendrag och Östersjön. Miljöstödet för jordbruk är det huvudsakliga verktyget för att minska belastningen från jordbruket på vatten-

dragen. Reformen bidrar till att göra systemet med miljöstöd ännu effektivare, och det ser utskottet som mycket viktigt.

Men utskottet hyser en viss oro för att engagemanget för det nya systemet med miljöstöd inte nödvändigtvis blir tillräckligt brett för att villkoren är dyrare än för de nuvarande programmen och kompensationsnivåerna lägre. I vissa fall motsvarar de ekonomiska konsekvenserna av tilläggsåtgärderna hälften av jordbrukarnas inkomster. Om en investering ställer sig betydligt dyrare än det stöd som betalas ut kan det vara omöjligt för jordbrukaren att engagera sig för tilläggsåtgärderna. Som framhålls i motiveringen har t.ex. våtmarker under pågående programperiod anlagts bara i liten utsträckning, eftersom det arealbaserade miljöstödet inte ger en tillräckligt attraktiv kompensation för åtgärder av investeringstyp. Enligt lagförslaget kommer anläggande av våtmarker under programperioden 2007—2013 att finansieras med stöd för icke-produktiva investeringar. Utskottet ser positivt på saken, trots att nivån på finansieringen totalt sett är oroväckande.

I föreslagna 13 § 2 mom. föreskrivs att arbetskrafts- och näringscentralen ska begära utlåtande av den regionala miljöcentralen innan stöd enligt 4 § 1 mom. 4 punkten beviljas. Regeringen understryker i motiveringen till sin proposition (s. 21/I) att utlåtande alltid ska begäras om icke-produktiva investeringar. I övrigt begärs utlåtande enligt prövning.

Utskottet anser det vara motiverat att utlåtande ska begäras för att den regionala miljöcentralens expertis ska utnyttjas. Bland icke-produktiva investeringar som kommer i fråga märks anläggande av våtmark och inledande röjning och uppförande av stängsel kring vårdbiotoper. Vårdbiotoper företräder jordbruksmiljöer med den största biologiska mångfalden som uppstått genom slåtter och betesgång. Det är mycket viktigt att de vårdas och rustas upp för att jordbruksmiljön ska bevara sin biologiska mångfald.

Utskottet föreslår i det här sammanhanget en lagteknisk ändring i 13 § 4 mom., som i sin före-

¹ Rådets förordning (EG) Nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.

slagna lydelse inte är konsekvent med början av paragrafen. Det föreslår att början av 4 mom. formuleras "Genom förordning av statsrådet kan närmare bestämmelser utfärdas om begäran om utlåtande av den lokala aktionsgruppen eller den regionala miljöcentralen." Ändringen behövs också av hänsyn till 80 § i grundlagen, eftersom det föreskrivs om begäran om utlåtande i 13 § 2 och 3 mom. och 4 mom. innehåller ett bemyndi-

gande att utfärda närmare bestämmelser om detta, inte själva skyldigheten att begära utlåtande.

Utlåtande

Miljöutskottet anför

att jord- och skogsbruksutskottet bör beakta vad som sagts ovan.

Helsingfors den 22 november 2006

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pentti Tiusanen /vänst
medl. Susanna Haapoja /cent
Rakel Hiltunen /sd
Tuomo Hänninen /cent
Antti Kaikkonen /cent
Inkeri Kerola /cent
Jouko Laxell /saml

Mikaela Nylander /sv
Heikki A. Ollila /saml
Säde Tahvanainen /sd
Satu Taiveaho /sd
Unto Valpas /vänst
Ahti Vielma /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Ekroos.